

Elle McNicoll

Μια
σπίθα
αρκεί

Μετάφραση:
Αλεξάνδρα Μητσιάρη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη λογοτεχνία για παιδιά και για νέους
Συλλογή Περιστερία – 225

Elle McNicoll, *Μια σπίθα αρκεί*

Τίτλος πρωτοτύπου: *A Kind of Spark*

Μετάφραση: Αλεξιάνδρα Μητσιάλη

Επιμέλεια-διορθώσεις: Άρτεμις Μάνου, Βασίλης Τζούβαλης

Υπεύθυνη έκδοσης: Υβόνη Καρύδη

Σελιδοποίηση: Αλέξιος Δ. Μάστορης

Copyright © Elle McNicoll 2020

Copyright© για τη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ
(Εκδόσεις Πατάκη), 2024

Η εικόνα του εξωφύλλου παραχωρήθηκε από τον αρχικό δικαιούχο
στη Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη), 2026

Πρώτη έκδοση στην αγγλική γλώσσα από τις εκδόσεις Knights Of Ltd,
Μεγάλη Βρετανία, 2020

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα,
Ιούνιος 2026

ΚΕΤ Ζ694 ΚΕΠ 361/26 ISBN 978-618-07-1394-7

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΛΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665 – ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),
570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15 – ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ELLE McNICOLL

Μια σπίθα αρκεί

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΗΤΣΙΑΛΗ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑ

*Στη μαμά, στον μπαμπά και στον Τζος.
Και σε όλα τα παιδιά με τα χαρούμενα, ζωντανά χέρια*

*Οι λέξεις με αστερίσκο επεξηγούνται στις Σημειώσεις
και στο Γλωσσάρι στο τέλος του βιβλίου.*

Κεφάλαιο ένα

«ΑΥΤΟΣ Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ χαρακτήρας είναι επιεικώς απαράδεκτος».

Οι λέξεις που φτάνουν στ' αυτιά μου μοιάζουν σαν να έρχονται από πολύ μακριά. Σαν να τις φωνάζει κάποιος πίσω από έναν τοίχο. Εγώ εξακολουθώ να κρατώ το βλέμμα μου προσηλωμένο στο χαρτί που βρίσκεται μπροστά μου. Μπορώ να το διαβάσω. Μπορώ ν' αναγνωρίσω κάθε λέξη, ακόμα και πίσω από τη θολή κουρτίνα που δημιουργούν τα δάκρυά μου. Μπορώ να νιώσω τα μάτια όλων μέσα στην τάξη στραμμένα πάνω μου. Της καλύτερης μου φίλης. Της καινούριας κολλητής της. Της νέας μας συμμαθήτριας. Μερικά αγόρια γελούν.

Συνεχίζω να κοιτάζω επίμονα το γραπτό μου. Τότε, απροσδόκητα, αυτό εξαφανίζεται.

Η κυρία Μέρφυ το έχει αρπάξει από το θρανίο μου και το σκίζει. Ο ήχος που βγάζει το χαρτί καθώς σκίζεται είναι υπερβολικά δυνατός. Τρυπάει τ' αυτιά μου. Τα πρόσωπα της ιστορίας που έγγραφα την ικετεύουν να σταματήσει, αλλά εκείνη δε σταματά. Κάνει τα κομμάτια του χαρτιού μια μπάλα και τα πετά προς το καλάθι.

Αστοχεί. Η ιστορία μου κείτεται σωρός πάνω στην τρα-
χιά μοκέτα.

«Μην τολμήσεις ΠΟΤΕ ΞΑΝΑ να γράψεις τόσο απρό-
σεκτα» φωνάζει. Ίσως στην πραγματικότητα να μη φω-
νάξει, όμως εγώ έτσι νιώθω. «Μ' ακούς, Αντελίνα;» Προ-
τιμώ να με φωνάζουν Άντι. «Ένα κορίτσι της ηλικίας σου
πρέπει να μπορεί να κάνει καλύτερα γράμματα. Ο γραφι-
κός σου χαρακτήρας είναι εντελώς μωρουδίστικος».

Πόσο θα ήθελα να ήταν εδώ η αδερφή μου! Η Κίντι
πάντα μου εξηγεί όλα εκείνα που δεν μπορώ να ελέγξω ή
να καταλάβω μόνη μου. Βάζει τάξη στο χάος τους. Κατα-
λαβαίνει.

«Καταλαβαίνεις τι σου λέω;»

Οι φωνές της κυρίας Μέρφυ είναι τόσο δυνατές και τα
λεπτά που τις διαδέχονται τόσο σιωπηλά. Κουνάω το
κεφάλι μου καταφατικά, τρέμοντας. Παρόλο που δεν κα-
ταλαβαίνω. Ξέρω ότι αυτό περιμένουν οι άλλοι από μένα.

Εκείνη δε λέει τίποτα παραπάνω. Μετακινείται στο
μπροστινό μέρος της αίθουσας κι εγώ θγαίνω έξω. Μ' έχει
αποβάλει. Νιώθω το βλέμμα της νέας μας συμμαθήτριας
καρφωμένο πάνω μου και τη φίλη μου την Τζένα να σιγο-
ψιθυρίζει στην καινούρια της κολλητή, την Έμιλυ.

Τη φετινή χρονιά περιμέναμε να είναι δασκάλα μας η
κυρία Μπράιτ. Την είχαμε γνωρίσει για λίγο, πριν από τις
καλοκαιρινές διακοπές. Δίπλα στ' όνομά της ζωγράφιζε
έναν ήλιο με χαμογελαστή φατσούλα και σου κρατούσε
το χέρι, αν ένιωθες νευρικότητα. Αλλά αρρώστησε και
στη θέση της μας ήρθε η κυρία Μέρφυ.

Είχα σκεφτεί ότι αυτή η νέα σχολική χρονιά θα ήταν καλύτερη. Ότι εγώ θα ήμουν καλύτερα.

Βγάζω τον μικρό «θησαυρό» μου. Είναι ένα λεξικό συνωνύμων τσέπης, χριστουγεννιάτικο δώρο της Κίντι. Εκείνη ξέρει πόσο μου αρέσει να παίζω με τις λέξεις και μας φάνηκε αστείο γιατί η λέξη «θησαυρός» ακούγεται όπως η λέξη «δεινόσαυρος». Σχηματίζω διαφορετικούς συνδυασμούς λέξεων για να ηρεμήσω, για ν' αντέξω τις φωνές και τον ήχο του χαρτιού που σκίζεται.

Βρίσκω μια λέξη που μου αρέσει. «Ταπεινωμένη».

Κάτι μέρες σαν κι αυτήν περνώ τις μεσημεριανές ώρες στη βιβλιοθήκη. Νιώθω τα μάτια των άλλων παιδιών να με παρακολουθούν καθώς σπρώχνουμε τις καρέκλες μας στη θέση τους κάτω από τα θρανία και φεύγουμε από την τάξη, με το κουδούνι ν' αντηχεί εκκωφαντικά. Οι δυνατοί θόρυβοι κάνουν το κεφάλι μου να στριφογυρίζει, τους νιώθω σαν ένα τρυπάνι που χτυπάει ένα ευαίσθητο νεύρο. Διασχίζω τους διαδρόμους προσπαθώντας να ρυθμίσω την αναπνοή μου και κρατώντας το βλέμμα μου ίσια μπροστά. Τα παιδιά μιλούν στους φίλους τους πολύ δυνατά, παρόλο που εκείνοι βρίσκονται ακριβώς δίπλα τους. Περνούν ξυστά από δίπλα μου, σπρώχνονται και φωνάζουν, πράγμα που κάνει τον λαιμό μου να καίει και την καρδιά μου να χτυπάει πολύ γρήγορα.

Μα όταν επιτέλους μπαίνω στη βιβλιοθήκη, όλα γύρω μου ησυχάζουν. Εδώ υπάρχει χώρος. Ένα ανοιχτό παράθυρο αφήνει να μπει καθαρός αέρας. Εδώ οι δυνατές ομι-

λίες δεν επιτρέπονται. Τα βιβλία βρίσκονται ταξινομημένα ανά κατηγορίες και τοποθετημένα με ταμπελάκια στη σωστή τους θέση.

Και ο κύριος Άλλισον κάθεται στο γραφείο του.

«Άντι!»

Έχει σγουρά μαύρα μαλλιά και φοράει μεγάλα γυαλιά. Είναι ψηλός και για άντρα μάλλον κοκαλιάρης. Φοράει φθαρμένα πουλόδερο. Αν χρησιμοποιούσα τον θησαυρό μου για να περιγράψω τον κύριο Άλλισον, θα επέλεγα τη λέξη «ευγενικός».

Αλλά προτιμώ να λέω απλά ότι είναι καλός. Επειδή όντως είναι. Ο εγκέφαλός μου τα οπτικοποιεί όλα. Αντιστοιχίζει τα πάντα με συγκεκριμένες εικόνες, κι έτσι, όταν οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τη λέξη «καλός», εγώ σκέφτομαι τον κύριο Άλλισον, τον βιβλιοθηκάριο.

«Έχω κάτι για σένα!»

Μου αρέσει που δεν κάνει ποτέ βαρετές ερωτήσεις. Δε ρωτάει πώς πέρασα τις διακοπές μου ή τι κάνουν οι αδερφές μου. Μπαίνει κατευθείαν στο θέμα μας: τα βιβλία.

«Εδώ είμαστε!» Κατευθύνεται σ' ένα από τα τραπέζια του αναγνωστηρίου και τοποθετεί πάνω του, ακριβώς μπροστά μου, ένα μεγάλο σκληρόδετο βιβλίο. Και τα απαίσια συναισθήματα που ένιωθα προηγουμένως εξαφανίζονται μονομαίς.

«Καρχαρίες!»

Το ανοίγω χωρίς να χάσω καιρό και χαϊδεύω την πρώτη γυαλιστερή σελίδα. Πέρσι είχα πει στον κύριο Άλλισον ότι αγαπώ τους καρχαρίες. Του είχα πει ότι με ενδιαφέρουν

περισσότερο ακόμα κι απ' τους αρχαίους Αιγύπτιους ή τους δεινόσαυρους.

Το θυμήθηκε.

«Είναι ένα είδος εγκυκλοπαίδειας» μου λέει, ενώ εγώ κάθομαι στην καρέκλα, μπροστά στο βιβλίο. «Η εγκυκλοπαίδεια είναι ένα είδος βιβλίου που σου δίνει πολλές πληροφορίες σχετικά μ' ένα θέμα ή μ' ένα επιστημονικό αντικείμενο. Αυτή εδώ αφορά αποκλειστικά τους καρχαρίες».

Κουνάω καταφατικά το κεφάλι μου, κάπως ζαλισμένη από τον ενθουσιασμό.

«Ωστόσο, υποπεύομαι ότι γνωρίζεις ήδη όσα περιέχονται σ' αυτό το βιβλίο» λέει κι αμέσως μετά γελάει, έτσι που καταλαβαίνω ότι αστειεύεται.

«Οι καρχαρίες δεν έχουν κόκαλα» του λέω και χαϊδεύω τη φωτογραφία ενός γαλάζιου καρχαρία. «Κι έχουν έξι αισθήσεις. Όχι πέντε. Μπορούν να νιώσουν τον ηλεκτρισμό στην ατμόσφαιρα. Τον ηλεκτρισμό της ζωής! Μυρίζουν επίσης το αίμα από χιλιόμετρα μακριά».

Οι αισθήσεις τους λειτουργούν πολλές φορές στον μέγιστο βαθμό. Είναι πολύ έντονες, πολύ δυνατές, πολύ απ' όλα.

Γυρίζω σελίδα σε μια μεγάλη φωτογραφία ενός μοναχικού καρχαρία της Γροιλανδίας, που κολυμπάει μόνος του στα παγωμένα νερά.

«Οι άνθρωποι δεν τους καταλαβαίνουν» λέω και αγγίζω το περύγιό του. «Στην πραγματικότητα, τους μισούν. Οι περισσότεροι άνθρωποι. Τους φοβούνται και δεν τους καταλαβαίνουν. Γι' αυτό προσπαθούν να τους κάνουν κακό».

Ο κύριος Άλλισον δε λέει τίποτα για λίγο, όσο εγώ διαβάσω την πρώτη σελίδα.

«Πάρε το διβλίο μαζί σου στο σπίτι για όσον καιρό θέλεις, Άντι».

Σηκώνω το βλέμμα μου και τον κοιτάζω. Χαμογελάει, μα το χαμόγελό του δεν καθρεφτίζεται στα μάτια του.

«Ευχαριστώ!» Βεβαιώνομαι ότι στη φωνή μου έχω δάλλει όλη τη χαρά που αισθάνομαι, έτσι ώστε εκείνος να ξέρει ότι το «ευχαριστώ» μου είναι αληθινό. Επιστρέφει στο γραφείο του κι εγώ αφοσιώνομαι στην ανάγνωση. Η ανάγνωση ενός διβλίου είναι αυτό που μπορεί να με ηρεμήσει περισσότερο από οτιδήποτε άλλο έπειτα από ένα εκκωφαντικό και προσβλητικό επεισόδιο μέσα στην τάξη. Έχω όσο χρόνο χρειάζομαι. Εδώ κανείς δε με πιέζει και δε μου μιλά γαδγίζοντας. Οι λέξεις ακολουθούν κανόνες. Οι εικόνες είναι ζωντανές και φωτεινές, αλλά δε με κατακλύζουν.

Όταν προσπαθώ να κοιμηθώ το βράδυ, μου αρέσει να φαντάζομαι ότι κάνω μια μεγάλη βουτιά στα παγωμένα κύματα του ωκεανού και κολυμπάω μαζί με έναν καρχαρία. Εξερευνούμε εγκαταλελειμμένα ναυάγια, υποβρύχιες σπηλιές και κοραλλιογενείς υφάλους. Μέσα σε όλα τα χρώματα, μα σ' έναν ανοιχτό, απέραντο χώρο. Χωρίς πολυκοσμία, χωρίς σπρωξίματα, χωρίς λόγια. Δεν κρατιέμαι από το πτερύγιό του. Κολυμπάμε ο ένας πλάι στον άλλο.

Και δε χρειάζεται να πούμε ούτε λέξη. Απλά υπάρχουμε.

Μια σπίθα αρκεί

Elle McNicoll

«Τα μυαλά των άλλων ανθρώπων είναι περιορισμένα. Το δικό σου είναι τεράστιο. Έχει χώρο για όλα και για όλους. Όχι, δε θέλεις να είσαι όπως οι άλλοι».

Η Άντι ξέρει ακριβώς ποια είναι. Η Άντι ξέρει ότι οι καρχαρίες έχουν πολύ μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τα δελφίνια, ξέρει ποιες είναι οι αγαπημένες της λέξεις στον θησαυρό της και ξέρει επίσης ότι οι δυο μεγαλύτερες αδερφές της είναι η μία το αντίθετο της άλλης.

Και όταν η Άντι μαθαίνει για τις δίκες των «μαγισσών» που έγιναν στο χωριό όπου γεννήθηκε, ξέρει ότι η ιστορία τους είναι πολύ πιο περίπλοκη απ' όσο φαίνεται, ακριβώς όπως είναι και η δική της. Καθώς η Άντι προσπαθεί να πείσει τους συμπολίτες της να φτιάξουν ένα μνημείο για τις «μάγισσες», μπορεί ν' αλλάξει τον τρόπο που την αντιμετωπίζουν; Το *Μια σπίθα αρκεί* είναι μια ιστορία για το κουράγιο, τη φιλία και το τι σημαίνει να είσαι διαφορετικός.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Φωτεινή Τίτκου

9+

Συλλογή περιστερία

αυτισμός, συμπερίληψη
νευροδιαφορετικότητα

ISBN 978-618-07-1394-7

9 786180 713947 >

Βοηθ. κωδ. μnx/ons 15394